

201/223 Norra motet börjar här :

Acc. n:r M. 10895:49.

LUF 62

326

Uppgifterna hänföra sig till

Uppgifterna lämnade av

Landskap: Blasind

Namn: Carlense Andersson

Härad: Brunken Klätter Klän

Adress: Tedby Gärdsbösa Tel 55 b.

Socken: Flögsrum

Födelseår och födelseort: 1915 Gärdsby

Uppteckningsår: 1947 + hammare

Linglöt 46

Klän

Folklivsarkivet i Lund beder Eder härmed vara vänlig besvara nedanstående frågor i och för en undersökning rörande de i snabbt försvinnande stadda halmtaken. Vi vilja medan ännu tid är söka rädda åt kommande tider kunskapen om halmtaken, deras förfärdigande, förekomst och egenskaper. Vi äro tacksamma för korta, tydligt och helst med bläck skrivna svar på alla frågorna. Numrera svaren efter frågorna. Frankokuvert för svaret bifogas.

Frågor:

Svar:

1. Finns å Eder trakt halmtak eller vasstak?
2. Äro (voro) dessa bindetak, d.v.s. sådana där halmen (vassen) är (var) bunden vid underlaget medelst vidjor, snöre, järntråd eller på annat sätt?
3. Eller äro (voro) de av löst pålagd ej slagtröskad halm som hålles (hölls) kvar av pålagda träkonstruktioner?
4. Hur pass vanliga äro (voro) dessa bundna tak i procent räknat?
  - a. för närvarande?
  - b. för 10 år sedan?
  - c. för 20 år sedan?
  - d. för 50 år sedan?
5. Användas (användes) takkärpar?

- 1) Här finnes mest halmtak
- 2) De äro bunda med järntråd, eller endast fall med vidjor.
- 3) Här finnes tak av både lös, o slagt, halm
- 4 a) sambällis av takkärpar.
Till badbyggnadsbyggnader såsom 50 procent. b) 60 procent c) 80 procent.
d) Man ej svara på!
- 5) I vanligaste fall användes takkärpar

M.10895:50.

- 6. Använder Ni isolerade band eller fortlöpande söm?
- 7. Beskriv Ert tillvägagångssätt vid bindningen och angiv materialets art. Bifoga gärna en förtydligande teckning.
- 8. a. Vilka redskap använder Ni

6) Jag använder fortlöpande söm
 7) Den som sköter nälen skivkar ut den genom
 baket över rafflen, träden ^{göres} fast, bommen så ^{den}
^{isgen} ut under rafflen, så göres ett halvslag ^{om}
 8) Vi använder mål, see, käng, hammare, ^{hög}

M.10895:50.a

10) Jängen användas till att hålla träden med i stället
 för den träden med bara tränden. Hammaren
 håller rafflen med i stället för att använda
 jäputor eller fotbeklädnad. Fäsk bommen ligger
 inget baket, fastgjort i övre bakstängerna med
 m. Den skall vara till att stå på för den
 om läggs och binder trälmen. Klappsträdan
 används till att slå bakfoten jämn
 om är färdig.

FOLKLIVSARKIVET
 Institutionen för folklivsforskning
 vid Lunds universitet

är arraffrat, mjukt

tsä.
 in
 ket
 koterul
 jamma.

...kast rany er...

... till kärvar eller
... bar, vilken revas vintertid.

... på Ulland utom
... landet i färdiga kärvar.

... bar endast, täckning
... ta taket förekommit.
... ligt, klippes, räffas ytan
... ten skäras med lie.

... klappbrädans
... användning.

... har numera för-
... märkningsbolaget
... de börsalmen, vilket fast-
... träd, näst som i sin

... fast i liggande stänger
... under den gamla tak-
... de kommer i samma
... övriga taktyper.

M. 10895:50a

1) Tängsen användes till att hålla träden med i stället
för de två träden med bara tränden. Flammaren
slås raffen ned i stället för att användas
knäputor eller fotbeklädnad. Tack bommen ligger
längs taket, fastgjort i övre takstängsen med
reps. Den skall vara till att stå på för den
närna lägges och binder balsmen. Klappbrädan
användes till att slå takfoten jämn när
den är färdig.

FOLKLIVSARKIVET
Institutionen för folklivsforsk-
ning vid Lunds universitet

M. 10.895:51.

12) *Ki användes endast tång eller
trädjinnen.*

13) *Halmen nyttas till hävar eller
vanliga pressbalar, vilken revas vintertid.
b) Pass finns inte på Allund utan
köps från fastlandet i färdiga hävar.*

13) *De sista åren har endast, täckning
utanpå det gamla taket förekommit.
b) När taket är färdigt, klippas, räffas, ytan
jämn. c) Takfoten skärs med lie,
klippas, varvid klappbrädor
kommer till användning.*

d) *Nya halmtak har numera för-
bjödes utan försäkringsbolaget.*

14) *Taket ryggas med löshalm, vilket fast-
hålls med häng, träd, nät som i sin
nedre enda görs fast i liggande stänger
b) Halmen stöks under den gamla tak-
ryggen så att de kommer i samma
läge som den övriga takryggen.*

*flera, frätter
ses ut med
igen om fram
muren.*

Använder Ni vid täckningen
vantar, knäputor eller särskild
fotbeklädnad? *Nej!*

12. Hur beredes
a. långhalmen?
b. vassen?
När och hur skördas den och
hur förvaras den?

13. a. Täcket även (eller endast)
utanpå det gamla taket?
b. Beskäres taket, när det är
färdiglagt?
c. Hur behandlas takskägget?
d. Läggas halmtak (vasstak)
även på nya hus?

14. a. Hur ryggas taket?
b. Hur lagas ett söndrigt tak?

15. Hur många arbeta samtidigt
med taktäckningen? Och vil-
ken är i så fall arbetsfördel-
ningen?

(forts)

M. 10895:51.

Offen, träd-
ter ut med
lyr av samt
marer.

Använder Ni vid täckningen
vantar, knäputor eller särskild
fotbeklädnad? Nej!

12. Hur beredes
a. långhalmen?
b. vassen?
När och hur skördas den och
hur förvaras den?
13. a. Täckes även (eller endast)
utanpå det gamla taket?
b. Beskäres taket, när det är
färdiglagt?
c. Hur behandlas takskägget?
d. Läggas halmtak (vasstak)
även på nya hus?
14. a. Hur ryggas taket?
b. Hur lagas ett söndrigt tak?
15. Hur många arbeta samtidigt
med taktäckningen? Och vil-
ken är i så fall arbetsfördel-
ningen?

forts)

Ni använder endast tång eller
trädjinnen.

12) Halmen uttages till kärvar eller
vanliga pressbalar, vilken revas vintertid.

b) Pass finns inte på Ulland utan
häjs från fastlandet i färdiga kärvar.

13) De sista åren har endast, täckning
utanpå det gamla taket förekommit.

b) När taket är färdigt, klippes, räffas utan
jämna. c) Takfoten skäres med lie,

klippas, varvid klappbrädor
kommer till användning.

d) Nya takfata har numera för-
bjödes utan försäkringsbolaget.

14) Taket ryggs med löshalv, vilket fast-
håller med tång, träd, nät som i sin
nedre enda göres fast i liggande stänger?

b) Halmen stöps sönder den gamla tak-
bryggen så att de kommer i samma
läge som den övriga takytan.

M. 10895:51.

Offen. träder
des ut med
lyr av pam
marer.

Använder Ni vid täckningen
vantar, knäputor eller särskild
fotbeklädnad? Nej!

12. Hur beredes
  - a. långhalmen?
  - b. vassen?
När och hur skördas den och
hur förvaras den?
13. a. Täckes även (eller endast)
utanpå det gamla taket?
  - b. Beskäres taket, när det är
färdiglagt?
  - c. Hur behandlas takskägget?
  - d. Läggas halmtak (vasstak)
även på nya hus?
14. a. Hur ryggas taket?
  - b. Hur lagas ett söndrigt tak?
15. Hur många arbeta samtidigt
med taktäckningen? Och vil-
ken är i så fall arbetsfördel-
ningen?

forts)

Ni använder endast tång eller
trädjurven.

12) Halmen uttages till kärvar eller
vanliga pressbalar, vilken revas vintertid.

b) Pass finns inte på Ulland utan
köps från fastlandet i färdiga kärvar.

13) De sista åren har endast täckning
utanpå det gamla taket förekommit.

b) När taket är färdigt, klippes, räfflas utan
jämna. c) Takfoten skäres med lie,
klippas, varvid klappbrädor

kommer till användning.

d) Nya halmtak har numera för-
bjudits utan försäkringsbolaget.

14) Taket ryggas med löshalm, vilket fast-
hålls med tång, träd, nät som i sin

nedre enda göres fast i liggande stänger

b) Halmen stöks under den gamla tak-
träggren så att de kommer i samma
läge som den övriga takytan.

16. Har Ni hört omtalas eller sett att man borrar hål i vindske-
darna till fäste för takkåpparna?
Var och när brukades detta?
Angiv om möjligt stället.

tydligt på insida

17. Lägges (lades) taket på läkt
eller på ravel (raft)?

18. Användas (användes) dessa tak
även på boningshusen?

19. Är Ni villig att eventuellt be-
svara ett utförligare frågeformu-
lär (som i så fall honoreras om
så önskas)?

20. När och var har Ni varit verk-
sam som taktäckare?

21. Har Ni även annat yrke?
Vilket?

15) Jag närmast ledare bieder ut kulsenn,
två binder, och en sticker nälen.

16) Jag har inte varit med ^{om} något tak
som har varit genomborrat för tak-
kåpparna.

17) Däremot förekommer att taket
lägges på läkt eller raft.

18) På öland finnes inga bo-
ningshus med kalmtak.

19) Ja

20) Högrum, Gårdslösa, Långbåt,
Glömminge.

21) Jordbr.

OBS! Skulle Ni ej få plats med alla svaren på detta papper så bedes Ni vänligen skriva återstoden på ett löst papper av samma format. Använd även helst ett löst papper därest Ni vill göra någon förtydligande teckning. Och sänd gärna in svaret så snart som möjligt — det underlättar arkivets arbete.

326. Gårdslösa 46

18/9

Klappbräden end. kognen

användes ^å hela taket (nej!)

eller bara nertill? in

för vad ändamål?

Om om vass? Större
varifrån?

Ag?

Ej takskovel? Vid vass, ^W för
mät 70 x 12 x skaft olika - / m.

2 slas - en för större tak

en f. mindre → 2.
40

raffl. - 8
se i. kört

spontant
Brev d. 3/4 56
om klarläggande
(Sovor skriva) till arkivet o näst kommande